

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN: NL10NWB0636750906
KvK: 67682065

088 88 90 100
info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

Fractie LV50
De heer G. Noteborn

datum 30 januari 2024
uw kenmerk
zaaknr. 2023-Z15963
documentnr. WLDOC-1037746042-8398
onderwerp Beantwoording art. 35-vragen over wateroverlast kerst 2023

Beste heer Noteborn,

Per e-mail van 27 december 2023 heeft u aan het dagelijks bestuur een aantal vragen gesteld over de wateroverlast tijdens kerst 2023.

U schrijft: "In Noord- en Midden-Limburg heeft het waterschap te maken (gehad) met hoge waterstanden in haar beken tijdens deze feestdagen. Prioriteit ligt nu uiteraard eerst bij het voorkomen van wateroverlast. We hebben veel waardering voor onze medewerkers die tijdens de feestdagen aan het werk zijn om onze Limburgse inwoners te beschermen. Alle begrip dat de beantwoording van onderstaande vragen op een later tijdstip kan plaatsvinden.

Wellicht is het verstandig nadat de situatie is gestabiliseerd om te evalueren. In beeld te brengen hoe het watersysteem heeft gewerkt en of aanpassing nodig is. Toch willen we u al de volgende vragen stellen:"

Vraag 1

Klopt het dat op verschillende plaatsen het waterpeil zo hoog was dat water vanuit de beek landbouwpercelen en straten onder water heeft gezet?

Antwoord op vraag 1

Dat is correct.

Vraag 2

Zijn er ook woningen en bedrijfspanden geweest die te maken hebben gekregen met wateroverlast als gevolg inundatie uit de beek van het waterschap?

Antwoord op vraag 2

Voor zover bij ons bekend zijn er enkele locaties waar water tegen een woning of bedrijfspand heeft gestaan als gevolg van inundatie uit de beek van het waterschap. Wel relevant is om te vermelden dat, voor zover bij ons bekend, het woningen of bedrijfspanden zijn die op locaties liggen waar geen bescherming tegen wateroverlast wordt geboden conform de provinciale normeringskaart (T=0) of een relatief laag beschermingsniveau genieten (T=10).

Vraag 3

Wat was de oorzaak dat lokaal de beken buiten haar oevers traden?

Antwoord op vraag 3

Dat beken buiten hun oevers treden heeft altijd een combinatie van oorzaken waaronder:

- de hoeveelheid neerslag en de neerslagintensiteit in een bepaalde periode;
- de beschikbare (bodem)berging in het stroomgebied waarin de neerslag geborgen kan worden.

Wat betreft de hoeveelheid neerslag gaat 2023 volgens het KNMI de boeken in als een recordnat jaar. Zo is voor het KNMI-station Arcen de langjarig gemiddelde neerslag voor de maanden oktober, november en december respectievelijk 63, 63 en 72 mm (totaal van 198 mm). In 2023 is er in deze maanden 118, 146 en 133 mm gevallen (totaal van 397 mm). Een overschot van 199 mm ten opzichte van een langjarig gemiddelde.

Dat heeft geresulteerd in een langdurig verzadigde ondergrond, terug te zien in de erg hoge grondwaterstanden in het gehele beheergebied van Noord en Midden-Limburg. Door de verzadigde ondergrond waren de infiltratiecapaciteit en de beschikbare bodemberging zeer beperkt. De extra neerslag die vervolgens viel, kwam versneld tot afstroming en leidde tot verhoogde afvoeren in de beken.

U vervolgt: "Afgelopen maanden heeft het bijna continue geregend waardoor de grond verzadigd is en de grond geen water meer kan opnemen. Daardoor blijft water op verschillende plaatsen staan en gaat het ook versneld richting sloten en beken."

Vraag 4

Zijn de beken van het Waterschap Limburg berekend en ingericht om met dit soort weersomstandigheden om te kunnen gaan? Of hebben we hier te maken met een uitzonderlijke situatie?

Antwoord op vraag 4

Zoals beschreven onder vraag 4, was er sprake van een uitzonderlijke situatie, zeker gezien de combinatie van verzadigde bodem, de hoge grondwaterstanden en neerslag die er viel. Op enkele locaties leidde dit tot extreme afvoeren, op andere niet. In het overgrote gedeelte van ons beheergebied heeft ons watersysteem naar verwachting gefunctioneerd.

Het watersysteem is ingericht op extreme situaties, maar daar zitten grenzen aan. Het waterbeleid gaat uit van een bepaald maatschappelijk aanvaardbaar risico om de investeringen in het watersysteem in evenwicht te houden met de vermeden schade.

Vraag 5

In hoeverre kan het waterschap invloed uitoefenen op het vasthouden en afvoeren van water om wateroverlast te voorkomen? En hoe afhankelijk is het functioneren van het watersysteem van anderen?

Antwoord op vraag 5

In de dagelijks praktijk hebben we directe invloed op het vasthouden en afvoeren door keuzes in ons stuwbeheer en ons maaibeheer. Daarmee streven we naar een optimale balans in water vasthouden als het kan en water afvoeren als het moet

Voor de middellange en langere termijn zijn er programma's die verkennen om het watersysteem, de bodem en het grondgebruik robuuster te maken voor het extremere klimaat, waaronder de programma's Waterveiligheid en Ruimte Limburg, Water in Balans en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Dat gaat deels over het afvoersysteem zelf (de beken), maar voor een groot deel ook om het waterbeheer en grondgebruik in de stroomgebieden, inclusief bebouwde omgeving. Daarbij is er sprake van een grote mate van afhankelijkheid van anderen, zoals gemeenten, inwoners, (agrarische) bedrijven, woningbouwcorporaties, terreinbeheerders en hun belangenorganisaties, deels ook buiten Limburg.

Vraag 6

Zijn er maatregelen die binnen een realistisch krachtenveld van capaciteit en kosten in de nabij toekomst genomen kunnen worden om in de toekomst dergelijke overlast te voorkomen? Wat zijn deze en gaat u die uitvoeren en zo niet waarom niet?

Antwoord op vraag 6

Als het gaat om ons stuwbeheer en maaionderhoud zijn er geen evidente verbeteringen: we anticiperen al op verwachte extreme regenval door tijdig te maaien, stuwen te strijken, extra inspecties uit te voeren en de waterinlaat te minimaliseren.

Wel zijn wij aan de slag met de motie die is aangenomen in de AB-vergadering van 29 november 2023 betreffende het beheer en onderhoud van onze beeksystemen. Zo zijn er procesafspraken gemaakt, inventariseren wij de aandachtsgebieden, overleggen met de TBO's en evalueren wij het onderhoudscontract.

Een kansrijke maatregel om beekdalen klimaatrobuuster te maken, zowel droog als nat, is de beekdalbrede aanpak. Dat is een inrichting van klimaatbuffers in de functietoekenning aangewezen laagtes in de categorie omgevingswater. En het inrichten van het beekdal zelf op een natuurlijke wijze waardoor er ook ruimte wordt gecreëerd voor waterberging. In de periode tot 2027 doen we twee pilots; één in de Grote Molenbeek en één in de Geul.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van het algemeen bestuur zal een afschrift van deze brief ter kennisneming worden toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.

Met vriendelijke groet,

het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg,

de secretaris-directeur,

de waarnemend dijkgraaf

ir. E.J.M. Keulers MMO

drs. M.A.M. Breugelmans